

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un şir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce priveşte foaia
să se adreseze la: Re-
dacţiunea şi admini-
straţiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marţi, Joia şi Sâmbăta.

Autonomie bisericească.

În zilele aceste s'a ținut cea dintâi conferință episcopescă convocată și prezidată de noul primate al Ungariei Ioan Csernoch, în aula seminarului central din Budapesta. Au luat parte la aceea toți episcopii romano-și greco-catolici din Ungaria și cei ce n'au putut participa și-au motivat absențele. S'au pertractat o mulțime de chestii de mare importanță pentru biserica catolică din Ungaria și pentru viața religioasă a credincioșilor ei.

Cel mai de căpetenie obiect a fost — *autonomia catolică*. Resumatul, pe care îl publică foile despre discuția, ce s'a încins asupra acestui obiect, ce acum de câteva decenii e mereu la ordinea zilei, este destul de săc, și astfel opinia publică nu în deajuns orientată asupra planurilor guvernului, dar nici asupra ținutei episcopatului în aceasta chestie. Noi știam încă de astă vară, când ministrul actual de culte făcuse unele declarații hotărâte, că proiectul despre autonomia catolică e gata și în toamnă va fi și debătut în Cameră. Aceasta a spus-o ministrul în diferite rânduri, zicând, că e absolut hotărât de a înfăptui și acest vis al catolicilor maghiari, cari au drept să fie stăpâni pe soarta lor. În schimb însă a apărut nu de mult un scurt comunicat într'o foaie guvernamentală, care avea pretenții de a fi autentic, că ministrul Zichy întârzie cu înfăptuirea autonomiei catolice, deoarece nu ține timpul oportun pentru realizarea ei. Chestia devine și mai enigmatică prin hotărârea de acum a conferinței episcopesci din Budapesta, unde cei de față au hotărât, ca să întrevină foarte energic la ministrul de culte, ca acela să curme odată nesiguranța, în care se află de prezent chestia autonomiei catolice, mărită și prin declarații semioficioase, la aparență autentice.

Cel-ce cunoaște mai de aproape situația de drept a bisericii romano-catolice din Ungaria, acela de bună-seamă că nu a rămas surprins de vestea unei amânări a înființării autonomiei catolice. Dacă ne-a surprins atât de pe neașteptate declarațiile categorice de astăvară a ministrului de culte, că va înființa autonomia încă în toamna aceasta, svonorile de a amâna deocamdată înființarea ei, constituie de bunăseamă un moment nou în cauză. Sunt o mulțime de chestii controversate, pe cari nici unul dintre cei doi detentori ai potestății de azi, nu le-ar lăsa bucuros din mână și nu bucuros ar împărți dreptul de liberă dispunere cu o corporațiune, care poate și lucra de bunăseamă de mulțori și de capul ei. Acolo sunt fondurile religioase, administrate de stat fiind la libera dispunere a ministrului de culte, a guvernului, care le va fi întrebuițat mai mult după cum gândea el, decât cum ar voi de mulțori o corporațiune autonomă catolică. Mai e și universitatea din Budapesta, întemeiată de fonduri catolice, azi de fapt și de drept a statului, apoi episcopia catolică a Ardealului cu autonomia ei, fondurile, administrația ei, tot atâtea chestii, pe cari ministrul de culte așa se vede, că încă nu a fost capabil ale compune, ca principiul autonomiei să fie mântuit, dar fără a jigni statul în libera lui dispunere și după aceasta.

Tot așa sunt și din partea celui alt factor al potestății, a episcopatului o mulțime de greutăți, diferențe de tranșat, unde iară trebuie mântuit principiul aonomiei, dar episcopatul să nu jertfească mult din drepturile sale de absolut dispunător asupra diocesei supuse iurisdicției sale.

Iar la urma tuturor mai vine și biserica gr.-cat. românească, care cere — cler și popor — autonomie deosebită și protestează cu toată energia împotriva încercărilor de-a o contopi în autonomia romano-catolică.

Hotărârea energică a episcopatului adunat în conferință la Bpesta, de a întreveni la guvern pentru înființarea autonomiei e semnul, că episcopii *vreau* acum autonomie — și sunt gata a jertfi multe din prerogativele lor numai să se efeptuiască odată instituția aceasta atât de necesară pentru întărirea catolicismului din Ungaria. Din declarațiile de atâtea ori repetate ale ministrului de culte deasemenea ar trebui să deducem, că și acela a fost gata până mai dăunăzi a înfăptui autonomia. Cum de s'a schimbat deci în timpul din urmă? Și de ce e timpul inoportun pentru înfăptuirea ei?

Noi românii gr.-cat. de câte ori auzim de autonomia catolică ni-se strânge inima. Suntem dedați din trecut a conzidera autonomia, ca o mare primejdie, ce atentează la biserica noastră, și instituțiile ei naționale românești. De câte ori chestia autonomiei catolice a ajuns la ordinea zilei noi — cler și laicime — n'am întârziat a ne exprima temerea față de felul cum voește nu numai guvernul, dar și clerul romano-catolic să o rezolve pe a noastră.

Chiar aceasta este împrejurarea, că presa și opinia publică la noi nu se însuflețește pentru o autonomie bisericească așa după cum ar trebui, teamă fiindu-ne pururea de primejdia, ce ascunde chestia aceasta, adusă de guvern într'o strânsă legătură cu idea statului național maghiar.

Iată pentru ce și acum ne gândim, nu cumva e timpul inoportun pentru rezolvirea autonomiei catolice, tocmai fiindcă suntem și noi combinați în aceea autonomie, iar acum după episcopia de Hajdudorog ne mai lasă, ca să mai uităm?

În fața acestora declarăm din nou, că biserica noastră nu poate avea altă autonomie, decât aceea, care corespunde poziției ei de drept, create și recunoscute atât de bula papală, cât și de legile țării. Altă autonomie, ori

plane o contopire în autonomia catolică, unde să-și piardă absoluta dispunere liberă asupra sa și a instituțiilor sale este o imposibilitate.

Noi cerem autonomie bisericească proprie. Dacă suntem o pedecă pentru guvern sau alții la crearea autonomiei catolice, atunci acest impediment va exista totdeauna. În interesul bisericii, a vieții religioase, a moralului public, a instituțiilor noastre bisericești noi numai o autonomie ne putem închipui, aceea de a ne aranja afacerile noastre după lipsurile și trebuințele noastre specifice.

De cumva aci este impedimentul, pentru care timpul e inoportun la crearea autonomiei bisericești, atunci înzădar mai așteaptă guvernul unul mai binevenit, căci noi vom protesta întotdeauna împotriva unei autonomii catolice de felul acesta.

Conferință episcopicească. Miercuri, în 22 Ianuarie, s'a ținut la Budapesta, în edificiul Seminarului central, prima conferință episcopicească, prezidată de noul primat al Ungariei Ioan Csernoch. Episcopii noștri, afară de I. P. Sa d. Metropolit, toți au luat parte. S'au tractat afaceri de foarte mare importanță. Și anume, proiectul despre *autonomia catolică*, pe care îl urgitează mai ales, din motivul că mai în zilele trecute, într-o foaie de-a partidului muncii, a apărut un comunicat, în care să spune, că ministrul Zichy socotește, între împrejurările de acum, de nepotrivită înfăptuirea acestui proiect.

În ce privește *congrua preoților*, confe-

rința a hotărât, ca toți preoții să fie împărțiți în mod egal.

S'a mai tractat și *regularea plății învățătorilor confesionali; a cateheților dela școlile medii; regulamentul pentru calificarea învățătoarelor dela școlile elementarii; calificarea învățătoarelor în lucrul manual și voluntariatul învățătorilor.*

Conferința s'a terminat numai Joi după-amezi.

Proiectul de lege al partidului național român. În ședința de Miercuri a camerei ungare, d. deputat dr. Stefan C. Pop, în numele partidului național, a depus pe biroul camerei, un proiect de lege, despre alegerea deputaților. Proiectul se compune din 82 de paragrafi.

În sensul acestui proiect, drept de alegător, are fiecare cetățean — fără deosebire de sex — care a împlinit 24 ani și e luat în lista de alegător. Nu pot fi alegători: soldații, gendarmii, polițiștii, alienații, cei ajunși sub concurs, cerșitorii cei pedepsiți în decurs de doi ani, cel puțin de două ori pentru beție și dela împlinirea pedepsei încă n'a trecut un an, cel condamnat la închisoare pentru crimă, sau delict, cel condamnat la suspendarea exerciciului drepturilor politice.

Dreptul de alegător se poate exercita numai în persoană. Exercițiul dreptului de alegător e obligatoriu.

Deputat poate fi ales, acela care are drept de alegător și își exercită acest drept. A împlinit 30 de ani și nu-i eschis dela alegibilitate.

Nu poate fi ales deputat în cameră: 1. Acela, care în timpul dintre fixarea alegerilor și alegeri a fost aplicat la judecătoria regescă cercuală, sau la tribunalul regesc, ca membru al aceleia, în acel cerc de alegere,

care se află pe teritoriul respectivei judecătoria sau tribunal regesc. 2. Acela care a fost prim-pretor, pretor, căpitan de poliție, în acel cerc care în parte, sau întreg, se află pe teritoriul respectivului cerc sau oraș. 3. Ostașul, care se află în serviciu activ permanent, sau provizor.

Alegerea să face după cercuri electorale. Fiecare cerc alege un deputat. Numărul cercurilor să determine, în raport cu numărul populației, astfel ca cel mult 50,000 locuitori să alege un deputat. La împărțirea cercurilor electorale, trebuie să se iee în considerare și situația geografică a naționalităților și astfel să se formeze cercuri de naționalități teritoriale separate. În acelea părți ale țării, unde locuiesc mai multe naționalități amestecate, și din cauza aceasta limitarea teritorială după naționalitate a cercurilor nu e posibilă, din alegătorii aparținători la singuraticile naționalități sunt de a se forma cercuri electorale separate, pe bază de liste deosebite.

Cercurile electorale se împărțesc în cercuri de votare. Fiecare comună formează un cerc de votare. Comunele, în cari alegătorii trec peste 500 trebuie împărțite în mai multe cercuri de votare, de câte 500 alegători. Votarea să face în singuraticile comune.

Ceealți §§. se referesc la comisia de alegere, listele electorale și procedura de alegere. Proiectul a fost admis la dezbateri. Și într-una din ședințele următoare, camera va și fixa un termen pentru aceasta.

Noul president al partidului muncii. În urma demisionării d. Desideriu Percei, partidul muncii și-a ales nou president în persoana contelui Khuen-Héderváry. După alegere a urmat banchet, unde s'au ridicat toate însuflețite, iar membrii adunați au făcut zgomotoase demonstrații de solidaritate

FOIȚA.

Fata sherifului.

Poveste istorisită de unul, care cunoaște Egiptul.
(Continuare).

„Astăzi bedavi se retrage tot mai departe în dealurile de năsip ale Saharei și în pustiiurile stâncoase cele spre răsărit dela pârintele Nil, — el nu va nici o împărțire cu urgisii Franci. — Arabul dela oraș și fellahii¹⁾ dimpotrivă sufer, ca Inglisii sumeți să-i lovească în față, și în loc de a trimite pe vătămător în iad la părinții lui, primesc dela el o mână de monete mărunte! Astăzi ibn arabul se luptă asupra vrășmașului său cu puști de ale Francilor, și nu-și dobândește cu lancea carnea antilopei celei iuți ca vântul și pielea leopardului, — din depărtare sigură le trimite el un glonț. Astăzi, când pe drumuri de fier primește neguțătorul din Cahira mărfurile sale de lângă mare nu chiar în patru ceasuri, astăzi stăpânesc alte obiceiuri de a-și alege soția. Două bătrâne se târguesc pentru tată, și una dintr'însele răsbate întocmai cum oamenii răsbat, din prețul unui berbece ori al unei pânuri. Și dacă s'au ajuns cu târgul, atunci arusul²⁾ se duce la tatăl fetei

1) Mirele.

și mai răsbate câțiva piasteri. Așa e, aveți dreptate, când vă tânguiți, că dispar năsurile înaintașilor și obiceiurile părinților noștri. Numărul anilor voștri e mare, voi ați văzut încă vremile cele frumoase, — ochii mei nu le-au văzut. Faptele înaintașilor noștri le mai cunoaștem din cântecelul muhaddiilor³⁾ și din vorbele povestitorilor; dar nepoții noștri nu vor mai crede, că vițele Egiptului odinioară încă au fost mari și slobode și viteze și au săvârșit fapte, pe cum se cuvin bărbaților. Și ce credeți, cine poartă vina la decădinta aceasta neoprită a Arabilor? Noi, noi cu nepăsarea noastră față cu toate cele ce nu sunt în legătură cu religia, — Allah înmulțească pe credincioșii ei! — Noi, cari stăm înapoia Francilor în privința energiei, cari prădăm timpul cel mai frumos al zilei, în cafeenele și băi. Necredincioșii nu zic cu tot prilejul neplăcut „kismet“ și „inșaalah“, ei își scriu înșiși cartea vieții sale! Privirea lor pătrunde mai departe ca a noastră, și ce moștenesc ei dela părinții săi, aceea o înmulțesc, pentru că ei lucră cu cap. Căutați la negoțul cel mare al țării noastre, — el e al Iunanilor și Ataliilor⁴⁾, căile de fier le clădesc Feransavii⁵⁾, inginerii sunt Nemsii și Inglisii⁶⁾ și

1) Cântăreților.

2) Grecii și Italienii.

3) Francezii.

4) Germanii și Anglezii.

dirigătorii noștri cei mai înalți sunt numai Inglisii acum de câteva zeci de ani. Trei zeci de jurnale se tipăresc în țară, — două a treia dintr'însele se tipăresc în limbi de ale Francilor. Vedeți, o bărbați înțelepți ai Caranului, așa dispore poporul nostru și dispar obiceiurile lui. Vallahi, eu nu sunt prietinel străinilor, cari s'au încuibat în frumosul nostru Masr și dau în laturi pe chedivul, numele căruia fie preamărit. Eu în jurnalul meu îmi descarc mânia asupra lor, întru cât îmi este cu puțință. Dar pentru că port haine după croiul Francilor, m'a ocărit și m'a batjocorit Hammed el Honsi și mi-a zis, să fac și eu, cum făceau părinții noștri, când își alegeau soții. Și am ascultat de el și i-am arătat, că mâna mea stăpânește frânele unui cal nobil întocmai ca și condeiul, și că pumnul meu este destul de tare, ca să pot ridica o femeie la mine pe șea și să o răpesc. Are el oare dreptate, să se jeluească, dacă am ascultat de cuvintele lui ai i-am arătat, că cunosc obiceiurile înaintașilor noștri? O am făcut la zisa lui, cum o au făcut cu mulți ani mai înainte de aceasta părinții. Am răpit pe Hanifa și m'am căsătorit cu ea pe lege. — Așa dar, voi cunoscătorii cuvintelor profetului, acuma știți, ce aveam, să vă spun, acum judecați după poruncile Coranului⁶⁾.

Tăcere adâncă urmă după cuvintele acesteia îndrăznețe. Venerabilii membri ai înțeleptului tribunal făcură fețe serioase și

Glas neconsolabil n'a lipsit însă nici de data aceasta. Contele Lázár István, a atras din nou atențiunea guvernului asupra nedreptății, ce se face cu proiectul electoral ungarilor ardeleni. L'au consolat Lukács și Kinnen.

Probleme de viitor pentru Austro-Ungaria.

Dăm în traducere următorul prim articol, apărut în „Germania“ cea mai de seamă foaie germană din Berlin, organul centrului nrul 21 a. c.

Ni-se scrie din Viena:

Cu mult înainte de ce congresul dela Berlin i-a dat Austriei Bosnia și Herțegovina, împăratul Francisc Iosif a ajuns de acord cu Țarul, ca monarhia dupăreană să încorporeze aceste două provincii turcești. Cu toate acestea contele Andrassy s-a dat învoirea la o simplă „ocupare“ așa dară nu la o luare în posesiune nelimitată amăsurat dreptului popoarelor. Azi însă e clar, că Andrassy a fost mai mult cu conșiderare la liberalii vienezi, cari și la ocupare s-au dat învoirea numai sub presiunea guvernului. Acest partid dătător de ton pe vremea aceea, a fost înzestrat în mare măsură cu acea însușire, care durere, este atât de răspândită în Austro-Ungaria, cu miopia politică. Fac trăsături mărunte lateralice, dar pentru liniile mari a evoluții istorice aproape lipsește totdeauna priceperea.

Contele Aerial a fost unul dintre acei puținii bărbați de stat, cari au avut aceasta pricepere. La timpul potrivit a spus, că trebuie efecuită anexiunea.

În amănunte poate că s'au străcurat greșeli, dar hotărârea a fost un fapt. De asemenea a cunoscut, că regimul rusăsc, care trebuie să țină seamă de un parlament tinăr, răsfițat și de curente revoluționare,

va cănta de bușeu în afară și va face în cele externe o politică naționalistă. Imprejurarea aceasta l'a determinat, ca să cultive relațiile cu Italia. Dar el a mai avut și convingerea dreaptă, că regatul acesta își va cănta interesele sale la țărmul de vis-à-vis al Africei și va ajunge în contradicție cu Franța — și astfel alianța formală ce o avea atunci cu Austria și-o va schimba în una adevărată.

Orgia nebună, care a erupt în Belgrad, pe urma anexiunii, a arătat, cât de mult s'a înstăpănit acolo ideea pansărbă în capetele oamenilor. Incorporarea Bosniei, acțiunea diplomatică și mobilizarea particulară, ce a urmat, a zădărnicit deocamdată aceste planuri. În Belgrad însă au fost numai amânate lucrurile, iar la Petersburg unde succesul a fost primit în tăcere gravă, sau îngrijit oamenii ca aceste aspirații sârbești să fie susținute mai departe. De aceste împrejurări Viena trebuia să țină seamă. Consecințele necesare însă nu le-au tras aci pe deplin și complet. După acțiunea diplomatică, trebuia să urmeze o reformă internă și aceasta, durere, s'a întâmplat numai în parte și numai intratăta, cât se estinde sfera de activitate austriacă. În Bosnia s'a publicat constituția, s'a creat un parlament, și în administrație i-s'a dat o atențiune foarte binevoitoare dorințelor naționale. De asemenea s'a publicat în Dalmația o ordinațiune de limbă pe timpul baronului Binerth, care a corespuns pretenziunilor naționale.

În Ungaria însă oamenii au mers cu capul de părete. Acolo nu s'au priceput la compunerea conflictului din Croația, provocat de ministrul al comerțului Kossuth, ba l'au înăsprit și mai tare, și a ajuns înfășșit pe povârniș intratăta, încât au trimis pe Cuvaj ca dictator în Agram! Lucrul acesta a întărit slavismul sudic întreg până la sânge și cu aceasta sa înleznit pătrunderea agita-

ției, ce se făcea la Belgrad. Cu toate acestea Cuvaj rămâne în acest post, chiar și când în Balcani norii sunt tot mai întunecați, și rămâne în acest post și atunci, când oștirile de sânge sudicslavic au îngenunchiat pe turc, dușmanul secular. Politiciani croați au zis atunci, că conții ungari au cuvântul hotărîtor, nu numai în chestiile, cari privesc Ungaria, ci ei își impun voința lor și acolo, unde sunt în joc cele mai mari interese ale imperiului Habsburgic.

Dar nu numai slavii de sud au fost receptați de imperialismul maghiar, ci și românii din Ungaria, cari sunt peste două milioane. În București se plâng oamenii de o partidă daco-română, care nu mai e neînsemnată. Agenții rusești promit acolo A r d e a l u l, în cazul când România ar fi alătura de Rusia în războiu.

Dincoace de Laita de mult am ajuns la teza, singura posibilă, ca fiecare națiune trebuie să fie fericită după fazonul ei. Ceeace a mai rămas aici din certele naționale sunt în mare parte conflictele de graniță ale popoarelor învecinate. — Nemți și Cehi în Bohemia, — sau a popoarelor cari locuiesc mestecat — Polonii și Rutenii în Galitia. Peste un deceniu sunt însă și acestea regulate. În Austria au învățat deja tehnica unei compuneri în toate ale ei amănunte grele și an de an se fac în direcția aceasta progrese. Austria oferă astfel fiecărui din popoarele ei un cămin plăcut și națiunile mici află aici tot asemenea o deplină posibilitate de dezvoltare precum și privilegiile unui mare teren economic, a culturii germane, a științei germane și capital german.

Pe aceasta bază a statului de naționalitate își împlineste Austria misiunea ei istorică și e pentru dușmanii externi neatcăbilă. În Ungaria însă merg pe o cale con-

sulfară nuori mari de fum în aerul zădufos. În sfârșit luă mufti cuvântul:

„Vallahi, tu grăești ca bătrânețele, și gura ta plăsmuește cuvintele ca un vestitor al cuvintelor profetului, și cuvântarea ta — e adevărată! Dar vei tu, să oprești vântul, când suflă din pustie? Vei, să faci iena, să amuțească, când miroasă mortăciune? Toate se întâmplă, pe cum va Allah, și dacă nu i-ar fi pe plac, necredincioșii nu s'ar încuiba în țara noastră. Doar kismetul tuturor oamenilor e scris în cartea vieții, împotriva lui noi oamenii nu putem, să ne luptăm“.

„Vezi, șeicule, chiar acum folosiși cuvântul „kismet“, și acesta e pricina decădınței noastre. Dar Francul silește kismetul, să i-se supună, și de aceea ne întrăce pe noi. Dar acum te rog, să grăească înțelepciunea ta, căci ședem de atâta vreme aci și nu mai dăm de sfârșit. Iar mie îmi caută, că mă duc în sfârșit în mektebul meu¹⁾, că am de lucru și am mai puțin răgaz decât Hammed el Homsî cel cu gemma verde!

„Ține-ți gura, părinte al vorbeii multe!“ strigă Hammed el Homsî mănios. „Mai întâiu rostește o cuvântare lungă, de ți-ar veni, să dormi, dacă n'ar ținea treze sufletele credincioșilor aroma de cafea, și acuma de odată n'are răgaz!“

„Pe sama tatălui Hanifei mele pururea am nițel răgaz, hagiule pe jumătate,

cel ce mai înainte de aceasta în tot de una îți băteai joc de mine. Acum e rândul meu“.

„Da, e rândul tău, să te duci în iad, unde ți-s'a gătit loc dela nașterea ta!“ suzdui bătrânul.

„Linște!“ zise mufti. „Linște, și ascultați cuvintele, cari vi-le grăesc. — După poruncile profetului nu se dă voe nici unui bărbat, să-și ia de soție fata unui credincios fără de învoirea acestuia. Dacă părintele e șherif ori nu, asta nu impoartă. Ahmed Abdallah a răpit fata lui Hammed el Homsî, și în urmăre i-ar cănta, să o dea înapoi tatălui ei. Dar el s'a căsătorit cu ea și o a dus în haremul său. Asta o mărturisese șehudii lui, pe cari îi cunosc pe amândoi și știu, că sunt oameni de cinste. Iară noi nu putem, să poruncim nici unui credincios, să alunge dela sine muierea sa. Noi putem numai să rostim judecata de despărțire, dacă bărbatul o desprețuește ori bate muierea sa. Consună oare cuvintele acestea ale mele cu legile profetilor, oamenilor?“

„Da, asta e voea profetului!“ zise judecătorii toți

„Bine! La illaha il allah, va Mohamed rasul allah! Nu este dumnezeu afară de Dumnezeu, și Mohammed e profetul lui Dumnezeu! Iară noi vestim și tâlcuim cuvintele lui. Hotăresc deci, ca noi să așteptăm, până va trimite Ahmed Abdallah fata lui Hammed el Homsî înapoi în casa tă-

tâne-său. Cei 1000 de piasteri, cari Hammed el Homsî nu-i primește, Ahmed să-i jertfească giamei noastre ca spăsiere a fetei lui cei nechibzuite, ca săracii să capete pâne, iară noi cafea. Iară Hammed el Homsî va plăti mekemehei 1000 de piasteri ca spese procesuale —“

„Ia salam! Ia salam! Păcătosul acesta îmi răpește fata, și eu să plătesc spesele procesului! O mufti, unde ți-ai uitat mintea? Doară nu vei aștepta, ca eu să-ți cinstesc 1000 de piasteri?“

„Taci, omule!“ îi tăia mufti vorba. „Tu ai, să plătești spesele, pentru că despre fata ta am tractat, iară nu despre muierea scriitorului. De altmintrea fi cu răbdare și așteaptă, până când Allah îți va trimite fata înapoi, că soartea ei e scrisă în cartea vieții. Allahu akbar!“¹⁾

„Allahu akbar!“ sună ca un ecou din gurile judecătorilor.

„Dar eu voi, să-mi capăt înapoi fata“, zise bătrânul.

„Fata nu ți-o mai capeți. Dar îi voi cumpăra o burka verde, pentru că ea este fata unui hagi de jumătate, carele până astăzi a fost șherif“.

„Băietăndrul va să-și bată joc de mine! Frigă-l șeitan în iadul cel mai adânc!“

„Acum sunt două luni tu ți-ai bătut

¹⁾ Cancelaria mea.

¹⁾ Dumnezeu e mare!

trară. Acolo se face imperialism. politică de oprimare. In ora istorică, când popoarele balcanice se emancipează, îndrăznesc a publica în Ungaria un proiect electoral, care toate promisiunile, ce s'au făcut în numele regelui le întoarce pe dos. Când îl studiezi de abia te poți liniști. Din fiecare dispoziție rănjeste brutalitatea feudalului maghiar și încă atât de pe față, încât te irită. Contele Tisza fiul a trecut aci și pe tatăl său, carele a creat actuala lege electorală. El însă s'a greșit în planurile sale. Noi nu mai trăim în anii 70 ai secolului trecut.

Coroana a trebuit se meargă cu Tisza, ca se poată căpăta legea militară. Și acum acest Meșto își cere respătata. Dacă însă soarta va apăra acest imperiu vechiu, proiectul nu va deveni lege. Conducătorii opoziției maghiare își vor recunoaște totuși acum greșala, ce au făcut-o, cu ocaziunea proiectelor militare, pe cari le-au obstruat.

Ungaria dela Andrassy tatăl, n-a mai avut nici un bărbat mare de stat, căci ar fi fost ferită de drumul pe care merge. Și dacă nici în această criză grea externă nu li-se vor deschide oamenilor ochii, dacă nu vor cunoaște nici acum, că nu numai în Bosnia, Galizia și Boemia sunt de a se cărmui oamenii după propria lor limbă, ci acest princip trebuie realizat și față de croați și români, dacă încă tot vreau să meargă cu capul către părete, atunci vor plăti odată scump aceasta orbie.

Inaugurarea monumentului lui ION MAIORESCU la Craiova.

Azi Craiova e în sărbătoare. Aci azi se immortalizează în bronz bustul ilustrului profesor transilvănean Ion Trifu Maioreșcu, născut în comuna Bucerdea grănoasă, de lângă Blaj și care a fost cel mai destoinic dascăl și bărbat de stat a neamului românesc.

joc de mine, cu toate că eu îți grăisem cinstit. N'ai deci, să te miri."

"Ești un prăpădit, un hot de fete, suma tuturor fărădelegilor!" strigă Ahmed ea turbat. Intr'aceea gesticula cu mâinile prin aer cu atâta râvnă, cât lovi cu măneca cea largă a galopiei sale pe kadi cel de lângă sine peste față. Cest din urmă chiar voia, să pună fîngia cu cafea la gură. Fîngia în casu din mână, și cuprinsul ei se vărsă peste caftanul lui cel alb ca zăpada.

"Tu mi-ai murdărit albeața galopiei mele!" zise kadi către Hammed.

"Măleş, dă-o, să ti-o spele."

"Eu? Ți-ai ieșit din ori! Doar eu o am murdărit?"

"Cafeaua ta ți-o ai vărsat pe ea."

"Pentru că tu m'ai împins."

"Eu te-am împins? Măneca galopiei mele te-a atins."

"Da, măneca ta. De aceea tu ai, să plătești spălarea caftanului."

"Allah înmulțească-ți creerii! Cum poți, să grăești așa? Doar nu voiu plăti datoriile mănecii mele."

"Dară tu mi-ai murdărit galopia, prăpăditule, fiule de Nazarinean!"

(Va urma).

Pentru acest scop, toți școlarii cursurilor secundare, au venit deja de ieri 6/17 Ianuarie, iar azi stradele orașului erau frumos pavozate cu drapele naționale și de pe la orele 9 dimineața, lumea se îndrepta cu pași grăbiți spre splendidul parc Bibescu, la intrarea căruia se află așezat monumentul, spre a-și putea ocupa mai din vreme un loc. Timpul e splendid. Zăpadă groasă și un slab ger, abia 3 grade Celsius. Pe la 9 și jum. sosesc școlile, cari se așează în semicerc în jurul monumentului, iar pe încetul vin autoritățile. La ora 11 sosesc Domnii Miniștri: Marghiloman și Disescu împreună cu dl prefect al județului M. Oromulo, precum și dl primar N. Guran, cu întreg consiliul comunal. Sosesc asemenea Episcopul locotenent al Râmnicului, asistat de preoții Catedralei și de revizorul eclesiastic și protopopul județului.

Dupăce I. P. Sa face cvenita rugă la astfel de ocazii, stropește monumentul cu apă sfințită, apoi ține o frumoasă cuvântare arătând meritele ilustrului bărbat pentru întreg neamul românesc. Au mai rostit frumoase cuvântări dnii Vasile Mihailescu, profesor și casierul comitetului pentru fondul ridicării monumentului, discurs foarte documentat și bine apreciat și care a și predat acest monument primarului în păstrare. A urmat apoi dl primar Nae Guran, dl ministru Disescu și la urmă dl director al liceului Al. Bărbulescu. Toți au glorificat mai mult sau mai puțin pe ilustrul bărbat, scoțând în relief meritele lui pentru întreg neamul românesc. Au fost binesimțite cuvintele dlui Disescu, care ne-a arătat cum acest bărbat s'a născut la Bucerdea grănoasă lângă Blaj, cum după tată se chema Trifu, iar mamă-sa turudindu-se de aproape cu P. Maior, mai târziu, genialul copil și-a schimbat numele, anexându-și și Maioreșcu, cum și-a făcut studiile la cel mai vechiu liceu românesc, la Blaj, care a dat așa de mulți bărbați însemnați pentru neamul românesc și care a fost cuibul și flacăra redeptării neamului românesc. Câte suferințe a trebuit să îndure acest fiu de țaran român, până să-și completeze studiile; cum, terminând liceul din Blaj, a trecut la Viena la institutul Santa Barbara spre a se perfecționa în științele teologice. Terminând universitatea nu s'a făcut preot, căci spiritul lui larg, nu se putea împăca cu viața preotească, rămânând totuși un bun creștin. Trece la 1836 în România, și adresându-se Eforei Școalelor din București, zice: „Vreau să fiu dascăl, dați-mi o școală.“ Eforia îl trimite în Oltenia, în satul Cernesti, sat destul de mare, orașel chiar, dar care școală nu avea. După multă stăruință pe lângă bogătașii din Cernesti, închiriază o casă, unde deschide o școală românească, căci pe atunci în România se învăța grecește. Aci muncește el un an întreg, unde la urmă, prin a sa stăruință, să ridice și o frumoasă școală. La 1837, Al. Ghica domnitorul de pe atunci, inspectând mai multe orașe din Oltenia, se opri și la Cernesti și fu adânc mișcat de progresul făcut de elevii lui I. Maioreșcu. Intrând mai adânc în vorbă cu el, se convinge de capacitatea lui și-l transferă profesor la Craiova, unde a funcționat și ca director al „școli centrale“, singura școală secundară din Oltenia. Aci Maioreșcu muncește, scrie și îmbărbătează pe Români, punând bazele unui liceu complet pentru

Craiova. Scriind însă un articol în „Foia pentru minte, inimă și literatură“ prin care combătea franțuzismele și grecismele și-a atras ura grecilor, cari vedeau în el un mare dușman al culturii lor și în urma stăruinței unui bun prieten al său, a fost expulzat. Se stabilește ca funcționar a Ministerului de justiție din Viena, unde tot nu încetează a munci pentru neamul său și de unde revine mai pe urmă ca profesor la seminarul din Iași, de unde trece la București ca profesor la Universitate.

Guvernul revoluționar din 1848 îl trimete din București, cu însărcinarea de a susține interesele românești înaintea guvernelor din Pesta, Viena și Frankfurt. Activitatea desfășurată în această înaltă misiune de fostul dascăl din Cernesti a fost extraordinară. El răusește să atragă atențiunea străinătății asupra poporului său, iar prin diferitele articole publicate în ziarele germane și printr'un memoriu prezentat ministrului german Schmerling, reușește a-l convinge, că poporul român poate fi de cel mai mare folos germanilor în lupta lor contra slavismului.

Ca profesor universitar a lucrat mult și pentru unirea principatelor române sub un domn străin.

A murit în ziua de 4 Sept. 1864 văzându-și realizată o parte a idealului său „Unirea principatelor române“ deși sub un domn român, Al. I. Cuza și e înmormântat în București.

Din inițiativa unui comitet a profesorilor din Craiova, prin subscripție publică s'au colectat în 3 ani vre-o 12 mi lei, cu cari s'a putut face acest maiestos bust neuitatului dascăl ardelean Ion Maioreșcu, care împreună cu al principelui Știrbeiu, din fața liceului și cu Monumentul independenței, pus aproape de a lui Maioreșcu, la intrarea în Parcul Bibescu, împodobesc mândra cetate a Banilor, Craiova.

D. Hancu.

Reviste.

Poincaré și catolicii din Franța. Noul prezident al Franței, în mare parte, are să-și mulțumească învingerea, catolicilor. Să naște acum întrebarea, că oare ce ținută va avea el față de catolici. Iși va aduce aminte, că în Franța catolicii sunt apăsați, perzecați și jăfuiți? În cercurile catolice nu se leagă multe nădejdi de sprijinul lui. Încă pe când era prezidentul guvernului francez, Poincaré spunea: „Lucrul principal e să câștigăm favoarea anticlericalilor. Catolicii și așa sunt cu noi. Și oare prin ce am putea s'o câștigăm? Prin anticlericalism. Să închidem școlile, să alungăm călugării și călugărițele, și dacă catolicii se vor supără, le vom spune, că aceasta politică nu ne izvorește din inimă, ci o facem numai siliți, pentru plăcerea dușmanilor“.

Dușmanul catolicilor n'a fost Poincaré nici odată. Din contră, între împrejurări mai grele, a fost prietin cu ei. Dar e prea fricos. De multe ori zicea, către ei: »Vă rog, pentru Dumnezeu, nu mă salutați; faceți-vă că nu mă cunoașteți; mergeți mai bine pe cealaltă parte a străzii. Căci nu e bine, să știe lumea, că noi ne cunoaștem«. Ce pot dar să aștepte catolicii din Franca de la un astfel de om? Și dacă totuși i-au dat votul, aceasta au făcut-o mai mult din patriotism, luând în seamă situația critică din afară.

Schimbare în politica externă a României. Foile aduc știri senzaționale cu privire la politica externă a României. Ar fi vorba de o schimbare radicală în ceea ce privește raporturile țării românești cu Austro-ungaria. România e adevărat mahnită, că ea cu alianța Austro-ungariei nu a câpătat aproape nimic, pe când Bulgaria cu proteoara ei puternică a câpătat totul. Dl Tache Ionescu ar fi și pertractat cu unii factori importanți, ca România să fie atrasă în sfera de interese a triplei entente și s'ar fi și făcut primii pași, ca să între în confederația balcanică.

Foile din Viena cred însă, că svonorile aceste sunt lipsite de bază și se fac cu scopul, de a potoli agitația, de care e cuprinsă opinia publică, în urma împrejurării, că România nu va câpăta Silistra.

Pacea asigurată. Din Constantinopol vine știrea, că divanul turcesc, ca răspuns la nota puterilor, a hotărât să cedeze și să predea Adrianopolul bulgarilor. Hotărârea a fost adusă sub presiunea situației rele financiare, în care se află de prezent Turcia.

Diferendul româno-bulgar e pe cale de a se aplană. România va câpăta țarm la mare în extenziune de vre-o 6 klm. ca astfel să-și poată construi la Mangalia un port de răboiu. Silistria însă nu o va câpăta.

Noutăți.

Concurs. Cu terminul de 15/2 Februarie se publică concurs la parohiile: Feisa în districtul protopopesc Bia; Dâmb, distr. protop. Catinei. Cu terminul de 10 Februarie la stațiunile de învățator din Bucerdea grănoasă, distr. protop. al Blajului; de cantor-învățător din Bercea, distr. protop. Almașului și de cantor din Oroiu săcuesc în protop. Murășului.

Metropolitul — primate din Viena. Din Viena ne sosește știrea, că Metropolitul-primat dr. Nagel, despre a cărui morb s'au răspândit știri foarte triste, Acum se simte mai bine. Agendele i-le în deplinesc episcopii Zschorke și Pfluger.

La fondul casei împreunate cu hală de vânzare, administrat de „Societatea meserieșilor români din Blaj“, au intrat următoarele contribuiri benevole: Alesandru Nyilvan, cassar Șomcuta-mare 25 cor., dr. Ioan Oltean adv. Luduș 4 cor., I. Bălea preot Săplăuța 2 cor., Vasile Moldovan capelan Blaj, Andreu Rus proprietar Săcal. Aurel Gaja profesor Blaj, Ioan Fodor prof. Blaj, Ioan Pop subprefect Blaj, toți câte 1 cor. Pentru contribuiri mulțumește G. Precup, președinte.

Gară centrală în București. Directorul general al căilor ferate române Corescu, încă înainte de izbucnirea războiului din Balcani, a înaintat Conziliului de ministri, un proiect referitor la edificarea unei noi linii ferate și a unei gări centrale în București, căci gara cea veche nu mai corespunde. Proiectul în general, a fost desbătut. Și acum e vorba numai de împrumutul de 120 milioane lei pentru linia ferată, iar 25 milioane pentru gara centrală.

Populațiunea din România. În 1 Ianuarie 1913 populațiunea României este de șapte milioane și jumătate. Așadară cu un milion mai mult decât în 1899. Numărul locuitorilor din București s'a urcat în cei din urmă 13 ani, dela 210.000, la 350.000.

Sașii își ajută școlile. În anii 1907—1910, sașii au jertfit pentru școli și alte scopuri culturale suma de 4.569.557 cor., fără să se socotească aici salariile învățătorilor și a preoților.

Nouă colonizări în Ungaria. Pe moșia Antalszállás, lângă Boldogasszonyfalu, în comitatul Somogy, s'au făcut nouă colonizări de șvabi, aduși mai ales din Slavonia și Bacica, unde se mai află încă puternice elemente potrivite pentru colonizare.

Nou advocat. Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că m'am așezat ca advocat în Gherla (Szamosujvár). Cancelaria o am în strada Apei Nr. 51. În comunitate eu fratele meu, advocatul Dr. Andrei Macavei. Cu distinsă stimă: Dr. Iosif Macavei advocat.

A murit Dominic Barcsay. La Cluj au petrecut cu mare pompă la groapă pe Dominic Barcsay, membru în casa magnaților, și descendent direct al familiei principelui Ardealului Acațiu Barcsay. Era și fălos el pe aceasta descendență și peste douăzeci de ani a fost deputat în ceroul Huedinului. Colegi îi numiau „principele.“

A fost unul dintre cei mai populari bărbați din Ardeal. Om cu o cultură rară cunoștințe vaste și o afabilitate nelntrecută. A petrecut și prin România. Insuși regele într' atâta l'a iubit, încât, cu ocaziunea unei călătorii prin Ardeal l'a numit membru în casa magnaților. De vre-o câteva săptămâni locuiește în Cluj. Aici l'a ajuns și moarte.

Conflict în sinul bisericii catolice din Sibiu. În parochia rom. catolică din Sibiu s'a iscat un conflict între preot și curatorat în urma căruia primcuratorul Zeibig a fost delăturat. Năcăjit el și partizani lui au convocat o adunare în care au hotărât 220 înși să treacă la altă confesiune. Hotărârea aceasta a motivat-o oratorul festiv astfel: „Catolicii autohtoni din Sibiu au ținut în totdeauna la respectarea păcii naționale și confesionale. Ei au privit în liniște cum a fost înlăturată limba germană din toate instituțiunile bisericesti și școlare din Sibiu. Astăzi orfeliniatul înființat de Impărăteasa Maria Teresia, care odinioară a fost curat german, este complect maghiarizat și servește numai intereselor credincioșilor maghiari ai bisericii noastre. Tot astfel școala elementară catolică și-a perdut caracterul german, iar în cele două claustre limba germană a muțit pentru totdeauna. În cele patru biserici catolice, din nouă predici abia una singură să mai țină în limba noastră germană, deși noi, Germanii, formăm majoritatea. O singură fortăreață ni-a mai rămas nouă Germanilor: comitetul parohial cu prim-curatorul său în frunte. Dar și această ultimă poziție a căzut, din cauza că câțiva oameni cu gând curat s'au opus unei contribuții bisericesti nedrepte și aceasta detentorilor puterii le-a dispăcut. Adevărat până ce s'a scos limba lor germană din biserică și din toate instituțiile au stat liniștiți îndată ce li-sa luat însă oala cu carne, adevărat curatoratul de dinainte — ei îi zic fortăreață — s'au hotărât să treacă căci „prefer să fie germani și necatolici, decât catolici și negermani. Nu-oare oameni minunați Zeibig și soții? Halal de catolicismul, lordar și mai halal de coștința națională a acestor „germani“.

Convocare. Membri însoțirii de credit în Bazna „Sporiul“ prin aceasta să invite conform statutelor la 1 a adunare generală ordinară care se va ținea 2 Februarie st. n. a. c. la 2 oare p. m. în școala gr.-cat. din Bazna. Obiecte 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere despre gestiunea anului 1912 și aprobarea bilanțului. 3. Decidere asupra distribuției profitului curat. 4. Absolvarea direcțiunii și comitetului de supraveghere pe anul de gestiune expirat. 5. Alegerea noului comitet de supraveghere pe un period de trei ani. 6. Modificarea §-ului 13 din statute. Bazna 21 Ianuarie 1913. Direcțiunea.

Necrolog. † Emiliu German, paroh greco-catolic, în Turdașul-român a trecut la cele veșnice în ziua de 22 Ianuarie 1913. În etate de 64 ani, 38 ani ai preoției și ai fericitei sale căsătorii.

— † Aurelia Căpușan n. Bodocan a repausat în 21 Ianuarie, la oarele 7 d. a., în anul al 43-lea al etății și al 13-lea a fericitei sale căsătorii.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

Delateiu. Ce rău ne pare, că a fost alta cu-leasă, când ne-a sosit a ta.

Reghin. Ne mirăm, că de ce eșiri pătimășe amintești, când »alusiile« absolute nu te-au privit. Mai bine ai face, ce ne-ai promis.

NEUMANN M.

furnizor imperial & regesc cameral și de curte,

Cluj, piața Mátyás király 14.

Pardesiu dela 32 Coroane în sus.

(40) 40-44

Mare asortiment de vestminte bărbătești, de juri și de fete.

Catalog se trimite gratuit și francat.

Costume de modă dela 36 Cor. în sus.

Partea Literară.

O mică neînțelegere.

Farsă într'un act de GONDINET, tradusă de diletanții din Blaj.
(Continuare).

Scena XVI.
Camille Cecil.

(Cecil în matineul care l'a văzut întâia-
oară, peste care ține un șal care l'a fost
dus mai înainte Nanette. Cu o mână își
ține șalul, ca să ascundă matineul. Cecil e
foarte drăguță în decursul scenei întregi. În
schimb Camille e timid și neîncrezător față
de Cecil și se cutremură totdeauna când
Cecil își aruncă șalul pe umeri).

Cecile. Te salut din toată inima, domnul
meu! Dumnezeu te-a adus! (Îi dă mâna).

Camille. (Îi întinde mâna cu teamă). Do-
amna mea! D-ta mă de... de... deobliga foarte
mult! (Aparte). Ce bine vorbești, nici u'ar
crede omul că-i...

C. Fiind-că datorințele îi reclamă pe
bărbatul meu în altă parte, mie-mi revine
îndoita și plăcuta datorință să te distrez.
Inchipuește-ți că ești acasă...

Camille. Eu? O da, eu sunt acasă.
(Aparte). Numai de-ar fi și la tine acasă
(arată la cap). Zeu nu știu ce să încep.

C. Dar pentru-ce stai? Te rog ocupă
loc. Numai să nu-mi faci nici o ceremonie...
Nu te superi că-ți zic bătăie? Nădăjduesc,
că o să-ți găstig simpatia. Căci simt, că noi
o se trăim în cea mai bună preținie.

Camille. Da, da... nu mă îndoiesc
d-șoară... doamnă... scumpă... da. (Aparte). Ce
frumos știe conversa! Ce drăguță e! De nu
ar avea cusurul puține ar întrece-o!

C. Dar de stai în picioare? Nădăjduesc
că cel puțin la dejun o să te simțesti puțin
mai familiar! Toate sunt gata. Avem friptură
bună. Câteva pâhăre de vin vechiu. O să
vezi bătăie ce bine știu pregăti.

Camille. (Ceva mai liniștit, aparte). Vin
vechi? Friptură? Femeea aceasta e de tot
amabilă! Oamenii aceștia îi prea esagerează
cusurul. (Cătră C.) Scumpă nepoată, primește
complimentele mele!

C. Așa vezi bătăie! Fii familiar, fără
de nici o formalitate! Haida, șezi aici lângă
mine! (Voiește să-i întindă mâna, dar îi
luneacă pledul de pe umeri și cu o mișcare
repede și-l ridică).

Camille. (Se spărie de mișcarea Ceciliei,
fără voie își pune mâinile pe piept și retră-
gându-să calcă peste hârtiile răsturnate din
coș. Aparte). Ce mișcări face aceasta cu
mâinile?

C. (Aparte). Se vede că bătrânul e
cam nervos. Ce mișcări curioase face! Dar
mă fac că nu le observ! (Cătră B.) Cum ai
călătorit, bătăie? Plăcut? (Se apropie de el).

Camille. Da... da... foarte plăcut!
(Aparte). Iar se apropie de mine! (Se de-
părtează de ea, se împedecă de coșul de
hârtii, se proptește cu mâinile pe masă și
răstoarnă călimara).

C. (Văzând că a resturnat călimara
strigă tare). Vai de mine!

Camille. (Se cutremură). De ce strigi?

C. De ce ai răsturnat călimara?

B. (Ingrozit). Sfinților din ceri ce am
făcut!

C. (Reculegându-să). Nu nu-i nimic
bătăie! Va șterge masa îndată.

Camille. (Tare încurcat). Nu! Nu! Eu
trebuie să-mi repar greșeala. (Își scoate
batista șterge masa cu ea).

C. Ce faci, bătăie? Doar așa e și mai
rău! (Vine în față aparte.) Intr'adevăr nu
știu ce se cred despre omul acesta. Are
un fel de-a fi atât de burgez, încât aproape
mă încurcă. Cel puțin de ar veni odată
Nanette cu dejunul? Măncarea și beutura
de obicei îi îmbănzeste pe sălbatecii de
felul acestuia!

Camille. (Își împătură batista și o bagă
în buzunar. Aparte). Totuși îi e rău... Păru-
mi stă măciucă. De ce m'a și chemat ne-
potul la el, dacă are o femeie atât de
bolnavă?...

Scena XVII.

Cei de mai înainte. Nanette.

N. (Vine din dreapta, cu dejunul.
Friptură, sos, farfurii, pâhăre, vin. Așterne
iute masa. Incet cătră Cecil). Nu găsesc
servetele nicăiri.

C. (Aparte). Unde am așezat oare
servetele? A, da! Știu acum (cătră Camille).
Dar bătăiele, de ce stai în picioare?

Camille. (Încurcat). Fiind-că nu șed.

C. (Trece pe lângă el la dulap). Te
rog, așează-te pe scaun!

Camille. Mulțumesc! (Voiește să se
așeze în locul unde sta. Aproape se ră-
stoarnă. (Aparte). Vai, Dumnezeule! Ce-i
cu mine?)

C. (Deschide dulapul și aruncă câte
toate din el prin odaie, până-ce dă de niște
salvete).

Camille. (Privește îngrijorat graba Ce-
cilei și a Nanettei. Aparte) Acum ce i-a
venit iarăși? Ce șoptesc necontentit. Că
vioicine nefirească e în toate mișcările
acestei femei! Și eu se rămân singur cu
ea? Niciodată! (Incet cătră N.) Ființă in-
gerească ce ești spune, potu-mă încrede
în d-ta?

N. Iarăși! Nu te încrede în mine d-le!
Chiar deloc nu te încrede în mine! Și mai
virtuos nu fii prea confident înaintea stăpânei
mele! Mai bine tremură înaintea acestei
femei!

Camille. (Inspăimântat). Se tremur?!
Doar nici nu am făcut altceva până acum,
decât am tot tremurat.

C. (Așează salvetele pe masă; preti-
noasă cătră Camille). Bătăiele te rog, așează-
te aici lângă mine! (Cătră N.) Mergi în
antișambură și așteaptă până-ce voi suna!

Camille. (De lângă masa de scris, in-
cepe să strige cu desperare). Vai! Nu te
duce! Nu! Nu!

C. și N. (Speriate de zgomotul lui B.
se retrag în dosul mesei strigând)?...

C. (Cu precauțiune). Ce-i cu omul
acesta?

N. Ei d-le, ce ție?

Camille. (Bălbăind). Nu... vă rog poate
nu e de tot necesar să trimiteți servitoarea
de aici. Eu aș dori se rămână aici.

C. Dar pentru-ce?

N. (Incet cătră C.) Se nu întreb
d-na. Puteți fi convinsă, că nu avem nimic
laolaltă.

C. Nu aveți nimic laolaltă?

N. Dar d. acesta e foarte curios. Nu
e cum s'ar părea la prima vedere.

C. Dar cum e?...

N. Păzește-te de d-nă.

C. Sfințe Dumnezeule!... Nu mă speria!

N. Repet, nu e așa cum s'ar părea.
Eu v'ași putea spune unele lucruri despre el.

C. Curios... Incepe să-mi fie frică.

N. Dar... se răcește dejunul. Fie liniștită
d-na, eu rămân în antișambură și dacă aveți
trebuință de mine — strigați numai. (Ese în
dreapta).

Scena XVIII.
Camille și Cecil.

C. (Aparte). Ce-i cu unchiul meu?
Ce n'a putut observa fata aceasta?

Camille. (Aparte). Am rămas singur
cu ea. Îmi tremură picioarele ca și când aș
fi beat, cu toate-că astăzi mai nu am mirosit
alcool.

C. (Aparte). Trebuie se mă fac ca-și-
când nu aș ști nimic. (Cătră C. cu blândetă).
Te rog frumos, să ne așezăm la masă.

Camille. (Se apropie cu pași rari. Aparte).
Așa se poate simți un osândit la ștreang,
când îl imbie cu ultimul dejun.

C. (Îi lunecă pledul și-l ridică cu o
mișcare grăbită).

Camille. (Sare înapoi. Aparte). Iar i-s'a
cutremurat mâna! Nefericita se vede, c'are
istemă în grad mare.

(Va urma)

Noaptea sf. Bartolomeu.

După *BOLANDEN*.

Trad. de *Aurel B. Gajia*, profesor.

(Continuare).

Un murmur se auzi în jurul meselor
din jur.

— Acestea le-a spus hiena aceea de
femeie, care a săvârșit față de catolici celea
mai înfiorătoare cruzimi. Ocuparea orașelor
totuși avu ceva rezultat bun. Ne-am pregătit
cu desăvârșire în potrive hugenoților. Con-
ducerea ostirei a luat-o asuprași Francisc de
Lotharingia. Carol, care pe vremea aceea
era numai de doisprezece ani, încă veni cu
mamă-sa. Era o plăcere să-i vezi pe amân-
doi călare în câmpul de luptă. Hugenoții se
așcunse prin șanțurile de pe lângă zidul
fortăreții. Noi ne-am dus cătră Rouen, unde
se aflau în mare număr hugenoții și englezii.
Ne-am luptat cu ei câteva zile, când Francisc
Guise ne strigă: Înainte fraților, să năvălim
cu asalt asupra lor. Peste câteva oare Rouen
iarăși ajunse în mâna francezilor. Cei din
lăuntru au fost măcelăriți aproape toți. Ne-
am dus apoi și am ocupat Caen-ul și înpre-
ună cu el Normandia întreagă. Dar Coligny
a chemat de nou în țară pe dușmanii pa-
triei noastre. A primit de nou bani și iarăși
și-a adunat ostire. Francisc Guise, eroul
Franței ne-a condus în potrive germanilor,
englezilor și hugenoților. Ne-am ciocnit cu ei
la 19 Decembrie 1562, nu departe de Dreux.
Lupta a fost sângeroasă. Omorul și măcelul
de atunci nu-l uit în toată viața mea. Invin-
gerea să știți fraților, a fost a noastră. Din-
tre dușmani au căzut șapte mii. Păcat, că
mizerabilul de Coligny n'a fost între ei!
El a scăpat de timpuriu. Și-a adunat restul
ostiri și a scăpat în Orleans. Noi în frunte
cu Guise încă ne-am luat drumul intracolo.
Deja ne pregăteam de asalt. — Și să vă spun
ce sa întâmplat? Trebuie să vă comunic de-
oarece pentru acelea zise e un argument pu-

ternic! Aici sa făcut cea mai nesuferită mișelie. Coligny, tată-l Dumnezeu, a dat lui Poltrot, o sută de auri, ca să omoară pe Francisc Guise. Și acest Guise, care ținu prins în Metz pe împăratul german, care a săvârșit învingeri glorioase în Italia, și ne-a câștigat onoare și vază înaintea germanilor a căzut de un glonte ucigaș în 18 Februar 1563. Asta a fost opera lui Coligny!

Zicând acestea a tăcut căci îl cuprinsese durere. În jurul mesei s'a ivit un murmur general.

Vorbitorul infuriat a continuat mai departe:

— Voi documenta, că Coligny e omul cel mai mizerabil și că e trădător de patrie. Și noi avem lipsă să mântuim Franța de rușine, — și să pedepsim păcatele hugenotilor. Regele pentru-ce nu provoacă pe cei din Paris, la răsbunare? Ori doară e mai mare frica lui de hugenoti și vede în Coligny o iubire mai mare de patrie decât a noastră? Moarte asupra lui Coligny și asupra hugenotilor!

Vorbele acestea a înflăcărat mult pe parisiensi. Mulți se ridicară dela masă și strigară cât ia tăiat gura: Moarte asupra lui Coligny și asupra hugenotilor. Acest strigăt a străbătut până pe stradă.

Regele a putut observa totul când și-a împărțit domnia cu Coligny, cel urgisit atât de mult înaintea poporului.

În sfârșit s'a făcut liniște.

— Ai auzit d-le precupeț? zise Marcel Marquis-ului. Acesta încă a fost un glas din Normandia! Pot să zic, a fost glasul Franței întregi! Doar va auzi aceasta și regele. Noi vom răsbunare justă. Da! E fapt! Să ne permită numai nouă regele, să ne răsbunăm asupra trădătorilor de patrie, vom vedea noi ce vom face atunci.

— Să ucidezi pe toți hugenotii? Asta să o permită regele? a întrebat Molet, precupețul.

— La tot cazul — răspuseră celalaltii.

Parisului ar treci să-i fie mulțămitoare întreagă Franța, dacă ar strivi pe toți hugenotii, — zise Marcel.

— Permite-mi d-le, eu apăr onoarea regelui. El a chemat aici pe Coligny și pe pretinii lui. Hugenotii sunt oaspeții regelui. Cum ar putea permite așa regele față de oaspeții lui? Așa ceva ar fi rușine și pentru cei sălbatici și barbari. Un domnitor mare nici când nu-și va peta cinstea cu o așa rușine mare!

Nu voesc să-i atac cinstea, d-le precupeț, dar d-ta prinzi lucrul tare copilărește, — zise Vantier. Dacă regele tratează bine cu hugenotii și dăcă lui Coligny îi încredințează afacerile statului, — asta e o nebunie formală. Și dacă azi pe nefericitul acela, care și-a călcat jurământul, îl dimite atunci lucră după consimțământul poporului și își împlinește datoria.

Sosirea unui meseriaș a dat altă învârtură conversației.

— Știți voi fraților, că azi regele a cercetat pe Coligny cu întreaga lui suită?

— Știm demult!

— Atunci ascultați o noutate! continuă precupețul. Carol a intrat în odaia admiralului, Carol, mamă-sa și prințul Anjon. Acolo se aflau și câțiva conducători de ai hugenotilor. Carol l'a mângâiat cu vorbe dulci. Deodată însă Coligny a început să atace pe mama regelui în prezența acestuia. A zis că

ea înscenat crima, căci voiește să scoată pe Carol de sub tutoratul lui Coligny și să-l facă maiorean. Carol s'a tuburat foarte și a privit despețitor la mamă-sa. Ba ia demândat să se depărteze din odaie. Ecaterina a început să plângă. Acum se pachetează să plece în Bretagne, deoarece ce și regele și admiralul îi sunt dușmani de moarte. — Ei, prietiniilor ce ziceți la toate aceste.

— Răspunsul a fost un murmur șovăitor.

— Ar crede omul, că admiralul a fermecat pe regele! zise unul din apropieri. Femeia italiană e străică ce-i drept, dar cu toate acestea s'a opus hugenotilor. Dacă se va depărta suntem convinși, că Carol se va face calvin.

S'au auzit contraziceri din toate părțile.

— Ce? D-ta n'ai mintea întreagă?

— O Franța catolică și rege hugenot?

— O atare rușine ar provoca la arme chiar și pe femei și copii.

(Va urma).

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

G. T. N. Varone. Printre streini (schițe și povestire). București prețul 50 bani.

Bucura Dumbrava: Pandurul traducere de Elisa Brătianu. București 3 lei.

Al XXIV-lea raport general al comitetului central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului pe anul 1911.

În editura Sfetea din București a apărut: Bucura Dumbrava. Pandurul, roman tradus de Elisa Brătianu costă 3 lei.

În tipografia Ramuri din Craiova a apărut o broșură cu titlul: Din moravurile și pornirile insectelor, tradusă de Maria Demetrescu prețul 30 bani.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4·30 cor. fco. Mărimea icoanelor $4\frac{5}{10}$ cm.

Ministerul r. Ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinul său din 15 Ianuarie 1910 Nr. 144113—1909 a aprobat:

1. *Orarul general și particular pentru școlile primare cu 1, 2 și 3 învățători.*

2. *Planul de învățământ și îndreptarul metodic.* pentru școlile primare din Provincia Metropolitană gr.-cat. de Gyulafehérvár-Fogaras—Alba-Iulia și Făgăraș. Aprobate din Conferința Episcopescă, ținută în 7 Septembrie st. n. 1909 Nr. 6693

Balázsfalva 1909. Tipografia Seminarului teologic gr.-cat. — Opuł întreg 4 cor.

Orarul se vinde:

Pentru școalele cu un învățător — 80
 " " " doi " 1·20
 " " " trei " 1·60
 plus 20 fil. porto pentru fiecare.

Comande se pot face la *Tipografia Seminarială.*

„Administrație bisericească“. Cartea aceasta e o colecțiune bogată de legi, ordinațiuni, normative, adunate laolaltă în ordine sistematică, din actele sinoadelor diecezane din toate patru diecezele noastre din circularele ce servesc ca normative în toate patru diecezele aparținătoare Provinciei noastre metropolitane, din legile pol. bis. scl. Cartea aceasta de mare folos. Preasfinții noștri Arhieri au recomandat-o cu toată căldura Veneratului nostru Cler. *Circularul mitropolitan* din 26 Martie 1912, Nr. 10230—1911. zice între altele: „Foarte puține vor fi afacerile bisericești și școlastice, referitor la cari nu dă înviațiunile de lipsă cartea aceasta, lucrată cu multă sriguință, fiind cu luare aminte la toate izvoarele, din cari pot să se cunoască felurii rami ai administrației bisericești din provincia noastră. De aceea o și recomandăm Veneratului Cler arhidiecezan pe lângă observațiunea, că ea se poate procura și din banii bisericilor“. — *Ilustritatea Sa Dr. Vasile Hossu* noul Episcop al Gherlei zice: „De cartea aceasta în adevăr a fost lipsă, și aparițiunea ei aievea împlinește o lacună. Fără de acest op nici nu se poate închipui un oficiu parohial ori protopopesc“. — *Ilustr. Sa Dr. Dem. Radu* Episcopul Orășii-mari a dispus ca cartea aceasta să se procure în toate oficiile parohiale din Dieceza Sa. — Cartea are un conținut vast de XVI+763 pagini în 8° mare, se și poate procura dela autorul: Ioan Genț protopop gr.-cat. în Oradea-mare—Nagyvárad, Sztaroveszky—utca nr. 6. Prețul unui exemplar legat în pânză este 12 coroane și 76 fileri porto postal, iar al unui ex. leg. în piele 15 coroane, și 76 fileri porto postal.

Posta Administrațiunii.

Am primit și chităm abonamentul dela: *Rodna nouă* pe 1913. — *Alsóújfalu* pe timpul din 1/9 1912 până în 1/3 1913. — *Csengerbagos* pe pătrarul ultim din 1911 și întreg an. 1912. — *G. K. Huszboronya* pe 1913 sem. 1-iu. — *Sângeorgiu de Meseș* pe timpul din 1/5—31/12 1911. — *I. N. Oládlápos* pe pătrarul prim din 1913. — *Jibot* pe timpul din 1/7 1909 până 1/6 1911. — *Bihoreana* pe 1/1—1/9 1913. — *Jucul de jos* pe 1913 sem. 1-iu. — *G. V. Inoc* pe 1913 sem. 1-iu. — *Ighiu* pe 1/4—1/9 1912. — *Concordia, Câmpeni* pe 1912 și 1913 până în 1/9. — *V. I. Petroșeni* pe 1912. sem. 1-iu. — *Tâmbia* pe 1912. — *Budinț* pe 1913. — *Porumbacul infer.* pe 1906 sem. 2-lea și întreg anul 1907. — *Szilágy-Solymos* pe timpul din 1/7 1908 până în 1/5 1909. — *Lupeni* pe 1913. — *Lechincioara* pe 1912. — *Gsegöld* pe 1910 sem. 2-lea și din 1911 până în 1/10. — *Uricani* pe 1911 și din 1912 pe luna Ianuarie. — *Rudabara* pe 1912. — *Dr. L. P. Abrud* pe 1913. — *Dr. I. Fl. Cluj* pe 1913. — *Horotic* pe 1913. — *Dr. P. F. Gherla* pe 1913. — *Peptelec* pe 1908 sem. 2-lea și din an. 1909 până în 1/4. — *G. P. de Băsești* pe 1910 sem. 2-lea și din an. 1911 până în 1/4. — *Oláhkekes* pe 1913 sem. 1-iu. — *Benic* pe timpul din 1/4 1911 până în 1/5 1912. — *Sibiu* pe 1913 sem. 1-iu. — *Bistra* pe 1911. — *Lechința de Murás* pe 1913.

Proprietar, editor și redactor responsabil:
Augustin Gruția.

17 szám.
1913 végreh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járás-bíróságnak 1912 évi V. 482/1 számú végzése következtében dr. Moldován János ügyvéd 50 kor. jár. erejéig 1912 évi nov. hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 300 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: 2 drb tulok nyilvános árverésen eladatsnk.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járás-bíróság 1912-ik évi V. 482/2 számú végzése folytán 50 kor. tőkekövetelés és eddig összesen 69 kor. 20 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Farkastelkén leendő eszközésére 1913 évi Február hó 4-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi XLI. t. cz. 20. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Balázsfalva 1913 évi január hó 17 napján.

Szigethy
kir. bir. végrehajtó.

(7) 1—1

Sculptor român.

In atelierul firmei

Ion și Aurel Cotirlă

sculptori tâmplari și auritori în Oravița română (Orăviczafalu Krasószörény megye).

Premiați cu medalii și diplome dela expozițiile: București, Sibiu, Panciova și Lugoj. Să lucrează: Iconostase (temple), tronuri, jeturi, ripide, chivote etc. adecă întreg aranjamentul bisericesc, în ori ce stil, l'a dorință și în bizantin cu motive românești și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la fața locului, pe specele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare, nu se cere înainte nici un ban până după predarea lucrului: un favor, ce dela străini nu să poate avea. La cerere servesc cu atestate dela lucrări de până acum. Se capătă chivote și ripide cu prețuri foarte redusă, să se ceară de probă desemnuri.

Rog binevoitorul sprijin Românesc.

(112) 9—25

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern,
supraveghiare medicală constantă.

Telephon 88—99.

Bis a central, stabiliment medical.

Budapesta, Ferencz-körut 29.

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și
4—5 p. m.

(3) 52—52

Director-șef

Dr. Cosmutza.

PICURII DE STOMAC

ai lui BRÁDY

mai înainte „Picurii de Mariacell” s'au dovedit de 30 ani încoace de un medicament neapărat trebuincos în fiecare casă. Picurii aceștia au un efect neasămănat de bun la perturbațiunile mistuirei de orice specie la ameteți, arsuri de stomac, constipație, dureri de cap și de stomac, greață, insomnie, colica, anemie (lipsa de sânge), galbenea și c.

Se pot căpăta în fiecare apotecă. O sticlă costă 1.60 cor., mică — 90 fil., 6 sticle 5.40 cor., 3 sticle mari 4.80 cor., ce se trimit franco, dacă prețul lor se anticipă la

Apotecă lui C. BRÁDY la „König von Ungarn” în Viena, I. Fleischmarkt 2 Depot 5

Să se aibă grijă la marca cu tipul Maicei dela Mariacell, împachetarea în carton roză și iscălitura de pe tipul clișeului de aci.

(6) 2—28

Dionisiu Popp.

tâmplar în Aiud — Nagyenyed, Vizutza Nr. 3. execută prompt, ieftin și artistic toată specia de lucrări de măsurit și strugărie, precum usi, feresti, mobile pentru casă, mobiliatură pentru școli și biserici, amvoane și iconostase.

Lucrările mele de bransa aceasta se pot vedea în biserica greco-catolică din Aiud.

(99) 9—26

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva fooului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Samele plătite pentru pagube de foc până la	
Anca anului 1911	K. 5,275,798.28
Capitale asigurate pe viață achitate	5,146,556.36
Starca asiguratilor cu sfârșitul anului 1911	foc „ 127,763,744.—
	viață „ 10,931,322.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor. 2,520,492.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(6) 184—?

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopotz și fabrica de scaune de fier pentru
clopote a lui

Antoniou Novotny

în Cimișoara-Fabric

(4) 52—52

□ clopotele găurite □

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scanelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre proadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de tonee de metal.

Prețurile ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.